

Domaće novosti

Istarsko poljedjelstvo i teške posjeđice suše. — **Jedna molba za pomoć upućena vlasti.** — Dne 24. o. m. sastali su se na puljskoj prefekturi zastupnici istarske poljodjelske federacije s g. prefektom Nj. Eke Leononom Leone. Oni su prefektu prikazali očajan položaj, u kojem se nalazi istarsko poljedjelstvo zbog velike i katastrofalne suše, koja se već drugu godinu obara na našu siromansku zemljinu. Zastupnici poljodjelske federacije donesuću, sobom jedan memorandum, koji su oni na jednoj sjednici sastavili i naslovili na g. prefekta, da bi on u teškom položaju što prije obavijestio vlastu, te da bi vlast odredila bezu pomoći istarskim poljedjelicima. — U tom memorandumu pokrajinska federacija prikazuje u glavnim potezima posljedice suše, te kaže, da se velika šteta, koju je suša učinjela ne može nadoknaditi satno privremenom pomoći, nego bi vlast morala uzeti na proučavanje taj veliki problem istarskog gospodarstva s obzirom na djelovanje suše, koja se u poslijednje godine osobito teško osjeća. Trebalo bi provesti jednu borbu s nepogodnostima klime, pri čemu se u svetu morala uzeti u pomoći sva sredstva moderne tehnike. Pokrajinska poljodjelska federacija izrađiće s vremenom jedan projekt u tu svrhu. Taj bi projekt imao biti dosta opširan, a raspravljaće se pitanje vodovoda, puštanjivanja i sva druga važna veća i mala pitanja. — Za sada federacija molí preko prefekta vlastu, neka bi se prevela privremena pomoć. Za privremenu bi pomoći trebalo započeti s postavljima oko projektiranih bonifikacija. Trebalo bi dati segracima ruda, oko pošumljivanja, i to tako, da se izbjegnuju neuspjeli stabilci, koja su lani posljedena, a osim toga da se odredi nova zemljišta za novo pošumljivanje. Moralo bi se nastaviti s radovima oko cesta, koje su projektirane, a također morale bi se graditi i one skotske zgrade, koje su lani odobrene. Trebalo bi ustanoviti jednu centralu za sve seoske poljodjelske posuđilnice, da bi se što bolje mogao srušiti agrarni kredit. Vlast bi moralu utjecati na zavod Credito Fondiario, da promeni pravila za davanje zajma, jer se dosadanja metoda ne slaže s prilikama u našoj pokrajini. Osim toga moraće se federalizirati i takse u našoj pokrajini ubrala na obroke, te neka bi barem za ovu godinu dozvolila destinaciju droga uz polovicu takse. — G. prefekt je saslušao molbu federacije, te je običao da će se rado zauzeti kod vlaste za istarsko poljedjelstvo. Vlast će priskočiti u pomoći, tome nema sumnje, a već je nesto od onoga što federacija molí odobreno prigodom zadnje intervencije prefekta, sekretaru fašističke federacije i putjškog načelnika, o čemu smo pisali.

Značenje voća za prehranu i zdravlje. — Naš sejjak ne daje voću onu važnost, koju mu pripada. Ne poznaju veliku vrijednost i značenje voća u prehrani te u zdravstvenom pogledu. Naša zemlja rodi voćem, ali se taj zemljini prirodni ne čini i ne troši u našim selima onako kako bi trebalo. A iz gospodarskog interesa, osobito u ovu susnu i gladnu godinu, miši sejjak može više pažnje posvetiti voću.

PODLISTAK

Izgubljeni

Posto su biv-generi Barizon, Dora, Trampor, ekipa Jasa, Jasa i posebni stolarični pedioneri, predstavljani i Lendim daždovima, posvetiće načelniku koprivskom Poreb za svojim ljudima i Šefom načelnika za prijetje.

(Nastavak.)

To rečavši ispaljili na podmorionu latice, a onda su zatim prošute na njih vatrenim svojim puščama i oni, što su ga sledili, Barizon se u taj mali nazaj sam na palubu, ali na prvi hitac on se hitno spusti u mornaričku ladju, koja smješta zaroni pod vodu.

Mladi je časnik upravljaljao ladiju, počeo periskop, tako da je i pod morem mogao da vidi, što se vani događa. Kad vidje, da se ladja malaz i zvan dohvata nepristateljski tanek, učinil, te se opet digne na površinu. Jedan lutak sali plavio je između dva reda mornarčavljivih latica, od kojih nije mogao da skine oku. Ali je naposebitko ipak bio primoran, da skrene svu pažnju na krliku podmorionu, što mu brišo povjerenja i koja je u ovome trenutku iziskivala svu njegovu spremnost i vještina.

Voda, kojom je plavio, bila je čista i svjeza, drugovima ne vještina pri tom

voće je ukušno i mirisno, pa tako i hrani snažno, jer je oskudno bljenčevinom, ipak hrani svojim sladom (šećerom), koji se u dijelu vrlo lako prima i brzo u krv prelazi, a samim voćnim kiselinama posješuje probavu, raspladije i utažuje želuću. Orasi, lješnjaci, plodovi uljika (maslinu) obitaju mnasču (uljem), jagode sadržavaju nešto željezu. Voće potrebu volju je (petiti), ugodna je izmjena, zgodno zraćenje tjestenine. Probavila se različito: najbolje se probavljaju jabuka i mješavina kruške, teže marelice (kajsije), hruške, trešnje i višnje, najteže mandule, pogotovo, ako se zvakanjem ne usitne. Voće je zdravije, kad se jede posle drugoga jela, nego kad se jede na tastu. Kithana se voće lakše probavljiva nego prisjeno, pa ljudi, boljnični od željene, ne u jedu priješna voće. Voće se suši, uklučava i u sladon meče. Kad luča se ne gube voćne kiseline, te suši ih i uklučuju voće posješuje probavu, iako je priješno, a jer sušenjem i uklučujuvajućem guli vodu, razmjerno je slijepi i po tom i hrani bolje od priješnog. U naprednim mirodima piju tričini ljudi mjesto žestokih pića voćne sokove (na pr. Hrmanov, narancin, mandarin itd.), jer u njima nema žest (kolohol).

Jabuka i krušaka ima gotovo cijelu godinu, počin od petrovske do zimskih, koje se odriče do proljeća. Nedjelje se jabuka jede s kruhom, nego s sirom. Jabuka postje ručka (toljka) ili većere pročisti, okrijepi i očvrsti zuberinu (meso oko zuba), a očvrsti i zuber od hrane, što je zapala medju njih. Jabuke se spravljaju za zimski kruški se suše.

Slijive su vrlo zdravo, hraniivo i prejavljivo voće. Osohito sušena slijiva i pekmez obiluju sladorenju, mogu se držati čitave godine, vrlo se zgodno dojavaju raznim tjesteninama, pa su izvrsna i ukusna hrana ne samo za dieci mladež i bolesnike, nego i za odraslu ljudiju.

Orasi i lješnjaci, obilujući masniču, pristaju za hrani osobito djece. Njihova se jegra jede s kruhom, sa stijovom, s jabukom, zavija se u stubu slijivu. Njime se puni tjestenine; gibanice, guržare i zavijajuće forasnice.

Osbudu pažnju zaštujuće grožđe, koje je sada sazrelo i kojeg u Istri nudio svake, pa i sušne godine dovojno. Sve talijanske novine vode u one dane uživo propagandu za što veću potrošnju grožđa. Grožđe ima od svego najbravijeg vrijednosti, a i u zdravstvenom pogledu važnost je njegova vrlo velika.

Molbe mnogobrojnih obitelji za pravost od poreza. — Službeni list "Gazzetta Ufficiale" od 24. o. m. donosi kr. dekret, koji sadrži pravila za one mnogobrojne obitelji, koje žele ubrizgati molbu za pravost od poreza prema zakonu od 14. junija 1928. — Molba se piše na običan nebiljevani papir. Priznaje se obiteljski list te svjedoči o nesposobnosti punoljetne djece za rad. Molbe se upućuju na onaj porezni ured, kojemu se porez plaća. To vrijedi za druge poreze. Za pravost od općinskih poreza moraju se molbe uputiti na općinsku administraciju, a od pokrajinskih na pokrajinsku administraciju. Sve molbe moraju biti uložene do 31. oktobra 1928. Onim obiteljima, koje ne liči do toga dana uložile molbe neće se

obzirno od alga, ali nije mogao znati, da kada će da potraje tako. Opasnost je bila velika: dostajalo bi, da se same jedna od onih biljaka ovjele oko elike, i podmorionica ne bi mogla da se ponakne načinjenje. A mogla je pod vodom da se krije i koja podrična. Da podmorionica sami ulaze u biljku, a da bi kritika mogla vratiti da bude ujedino mornarčki luter, dežao bi je u velikoj zabrinutosti i strahu.

Zaštitnik bijaše u Barizon, tako se to nije učinilo ni njenom. A tada je i zaštitnik bijaše u Zaprešiću se podmorionica podnijela propas te gotova. Spusti li se koticu na morsku vodu mogao bi prouzročiti, da se potresi kocka ploča, pa da udje u tunu.

Barizon je bio svega toga svijestan, zato je i očekivao njegove odgovorne bjeve, život, život, mješevine, zene, njegovih sestrina, njegovih vlasti, pa ostvarenje njegovih srpskih sanja ljeđavu zavisilo je od njegove pozicije, sprednosti i vlastine.

— Taj gavojivo! Forim ih na raspolaganje više ljetja, nego što su ja mislio, reče Barizon pa nadodao:

— Sad nije druge, treba opet da zaruđimo!

U isti mah "Tiburon" započinje i more, iz vodice vario je samo perkop. Unutrašnjo započeti se sve svijetlo. Polnomrioni se ronili sve niže i niže, do duljine od dvadesetak metara. Tom dubljim površinama su mlađi mornarči, srušili su se podmorionicom, posušili, ipak dobro, da ne mogu uživati.

— Sve je u redu — dobar je vojnik — svjedoči na drugovima ne vještini pri tom

porezi oprostiti s ovom godinom, nego istom s idućom.

Jedan vanzar rok. — Sve one, kojih se tuče upozorujemo, da se do 31. o. m. moraju odnosnim uredima prijaviti kolice omlađenog žita. Porezni uredi će na temelju prijavljenog žita računati i određivati porez na zemljišne dohotke.

Ljetino u Italiji. — Iz podataka Naredne poljodjelske banke vidimo, da je ove godine u Italiji urođito 61 milijuna 300 tisuća i 500 kvintala raznoga žita.

Novi podešat općine Opatija-Vojsko. — Pred nekoliko je dana općina Opatija-Vojsko dobila novog podešata. Na to je mjesto postavljen barun Augusti de Stadler. On je u prvim godinama postje rata vodio tu općinu kao prefekturini komesar.

Opatijska kurkomisija. — Ustanovila je nedavno jedan svoj poslovni ured za propagandu opatijske rivijere.

Teskih nesreća — dogodila se je pred nekoliko dana u opatijskom kupalištu Angiolino. Kvintini Legriju, koji je skočio u vru nisku vodu na glavu, pa se je slijom hrepnula. Umro je u jednom riječkom sanatoriju.

Gosti u Opatiji i Lovranu. — Izgleda, da je ove godine na istarskoj rivijeri više gostiju nego lani. U ove dane imaju u Opatiji oko 4000, a u Lovranu oko 1000 gostiju.

Nove kradje. — Jednom sejaku iz Rovinjčkog sefa nepoznati su loptovi pa počeli otevri tetragram voja vrijednost 3000 lira. — Sejadar Ivan Kosara iz Putini kod Kanfanara pustio je svoje statice od 18 ožuca na pasi u jednoj Sunici. Kad se je nakon jednog sata vratio, ovača nije više našla. Alarmirao je se, prijeđe u ispljivo nači stado. Dva loptova, kad opeziće potjeru, pojedezo su se našli bez tragova.

U Izoli se je utjepio jedan ribar. — Dne 26. o. m. dogodila se je u Izoli jedna teška nesreća. Na širokom moru je sa jedne ribarske ladje pao u more sidro, koji je bilo teško 30 kilograma. Sidro mu se je nekako zakrušilo u hlače, pa je on s tim teretom otišao na dno. Na brodu je bio njegov dvanaestgodisnji sin, koji nije oči nikako mogao pomoći.

Ribarski sindikat u Medulinu. — Pred desetak dana osnovan je u Medulinu sindikat ribara. Sekretarom sindikata imenovan je Bonetta Rodolfo, a u oštornu se Stjepan Demarin, Grzo Grakalić, Vladimir Lorenčić, Antun Demarin i Grgo Zučić.

Sindikat primjalja. — Nedavno je u Puli ustanovljen sindikat primjalja ili bučica za cijelu pokrajinu.

Dok je spavao nestalo mu ovaca. — Pastir Ivan Perković iz Krmada kod Labinčana je stado ovaca. Dok su ove pasle, on je zaspao. Kad se probudio, otkrio je nešto zaprskalo, a njegova vještačka ovaca nije više mogla biti. Odošao je u uzbrdnu tržišta. I doista, našao je na dva loptova, koji su ga razmazali se po ljetili i nastavili put s neukrenutim ovacima. On je otrčao karabinerima, koji su pravili potjeru, ali do sada bez uspjeha.

Napadaj. — U blizini Sv. Lovrećen Paraceljskog nepoznati je napadaj odnoseći se na jednog mladića iz Heraklije. Mladić je ostao teško ranjen, pa prevezan u poljuski bolnicu. Misli se da je zločin počinjen iz Ruzbijevi.

DOPISI

Jedna »šaljiva« strjela. — Prigodno, zadnja oluje udarilo je na raznim stranama više gromova, koji nisu manje većih šteta. U Novigradu se je dogodio jedan zanimiv slučaj. Kroz vrata jedne kuće u kucu, te je bacilo ženu, koja je držala u ruci jedan lonac. Njio se nije dogodilo ništa, samo je lonac ostao od groma savijenec. Grom je zatim prošao kroz kuću u susjednu kuću, te je jednoj žigoriji odijelo i male opakog noge.

U Sv. Martinu blizu Sv. Nedelje Labiske grom je udario među skupinu ljudi. Nikome se nije ništa dogodilo. Tad su ljudi načinili tamošnji župnik.

Splitski balovi prolaze kroz Pulu. — Dne 24. o. m. prošli su kroz Pulu mačeljani fašističke organizacije Balisti iz Splita, koji su bili na povratovanju pokrajini Sondrija.

† Fran Mažuranić. — U Bertinu, 21. o. m. umro jedan od jačih jugočrvenih književnika Fran Mažuranić. Rođen je u Novom Vinodolu 1859. pripadao je slavnoj familiji Mažuranić, koja je dala više velikih umjetnina. Bio je u rodu slavnog Ivana Mažuranića, pjesnika "Smrti Smilje Gengiča". Pokojni Fran Mažuranić je bio od nature vrlo nemirni duh. Činostod bio je časnik u austrijskoj vojsci, ali je zbog nekih neprilika morao bježati preko granične, pa se dug nje o njemu ništa znalo. Mislio se da je mrtav. Tek pred nekoliko godina doznao se, da se našao u Berlunu. U mirovosti, prije nego što je otisao u inozemstvo, napisao je zbirku crteža "Sliške", koja je sva svojim lepotom nešto jedinstvenoga u jugoslavenskom književstvu. Ta mala zbirka ostati će do vječnosti. Nedavno je u nakladi zagrebačke "Matice Hrvatske" izšla njegova zbirka novih crteža "Od zora do mornarice". I u tom su novom djelu izražena je sva njegova književna bistrost. Njegovom smrću gubio jugoslavenski književni jedinstvo i zagrebanski književni.

Nova škola. — Iz Lindara javljaju, da kod Bazgatja gradi nova škola. Do sada je tamna škola bila u privatnoj kući.

Pomanjkanje svećenika. — U krasanskom dekanatu osječa se veliko pomanjkanje svećenika. Taj dekanat ima 12 župa, a samo četiri župnika. Osam župa ostalo je bez župnika. Sada će u Doljenjavi ostati bez župnika, jer je već, g. Ellner stupio u mirovinu.

Priča o parohu. — U Šibeniku prizvano je srušeno razgornu dvorište Talićima o pomoći Radicu. Spomenuti su čifre, kojima je paroh bio više nego sva druga 500.000 naroda, na bilježe vijenac. Sprodat kakovog se ne pamti.

Cin se izgubi na Šušak. — Opaža se, da građevine vlažne velika žalobu. Uz se da navodi, sto se gura amputacija, ova svakako neki žalobni ječi za izgubom pokrajinskog parohijskog. Već je po pravu Jugoslavije, osjećate da je nestalo velikog crkvenika. Gradonos je veliki broj emuli začastio. Po izgubom se Radiceve slike zavile u crkvini. Crkveni vlasti omiljene nude bošnje, i gojaju je otiskom životopisa Radiceve i izdvojene njegove zastupe. Na zidovima

oko s onih zanovsnih stranica, Budite i ne očekujte ništa novo pješi nekako sati. Preći će tri sata, a možda i više, nego nego izgubiti vještina, ova svakako.

Na ovo mu niko ne odgovori ni rijeći. Ništa, da bi se dozvola razgovora, osećate da se zato zatvoriti jednoj određenoj kući, pod očima i u koci, da bi bude ujedino mornarčki luter, dežao bi je u velikoj zabrinutosti i strahu.

Zaštitnik bijaše u Barizon, tako se to nije učinilo ni njenom. A tada je i zaštitnik bijaše u Zaprešiću se podmorionica podnijela propas te gotova. Spusti li se koticu na morsku vodu mogao bi prouzročiti, da se potresi kocka ploča, pa da udje u tunu.

Barizon je bio svega toga svijestan, zato je i očekivao njegove odgovorne bjeve, život, život, mješevine, zene, njegovih sestrina, njegovih vlasti, pa ostvarenje njegovih srpskih sanja ljeđavu zavisilo je od njegove pozicije, sprednosti i vlastine.

Mi napiredjim ni natrag. — Minu godinu po dva, tri sati bez ikakve pozivke. Osim da se na akumulatorima poklopne zimski i ne zimski demponi i isprati. Preko mješ obuzevati na mornarčku stražnicu, zatim da se nad podmorionicom bude ipak mogao nego ažu.

Barizon je bio svega toga svijestan, zato da je i očekivao njegove odgovorne bjeve, život, život, mješevine, zene, njegovih sestrina, njegovih vlasti, pa ostvarenje njegovih srpskih sanja ljeđavu zavisilo je od njegove pozicije, sprednosti i vlastine.

Je dan sam mrtava, pa Barizon je sedi. — Pa, da je i stotina i hiljadu, mi ne znam, zato što ih nema dači na našem cilju. Kreštena se podmorionica zakopala medju ljudi i tu ostala.

Slišedi. — Jedan sam mrtava, pa Barizon je sedi. Pa, da je i stotina i hiljadu, mi ne znam, zato što ih nema dači na našem cilju. Kreštena se podmorionica zakopala medju ljudi i tu ostala.

